

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista: ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle”

(COM(2020) 456 final)

”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n talousarvio Euroopan elpymissuunnitelman moottorina”

(COM(2020) 442 final)

”Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-pandemian jälkeisen elpymisen tukemiseksi”

(COM(2020) 441 final/2 – 2020/0111 (NLE))

”Muutettu ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta”

(COM(2020) 443 final – 2018/0166 (APP))

”Muutettu ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä)

(COM(2020) 445 final – 2018/0135 (CNS))

”Ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 1311/2013 muuttamisesta”

(COM(2020) 446 final – 2020/0109 (APP))

”Muutettu ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ’Euroopan horisontti’ ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevista säännöistä”, ”Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ’Euroopan horisontti’ täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta”, ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen perustamisesta” ja ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta”

(COM(2020) 459 final – 2018/0224 COD)

(2020/C 364/17)

Yleisesittelijä: **Petru Sorin DANDEA**

Yleisesittelijä: **Tommaso DI FAZIO**

Yleisesittelijä: **Petr ZAHRADNÍK**

Lausuntopyynnöt	Euroopan parlamentti, 17.6.2020 (COM(2020) 459 final – 2018/0224 COD)
	Euroopan unionin neuvosto, 10.6.2020 (COM(2020) 459 final – 2018/0224 COD)
	Euroopan komissio, 17.6.2020:
	COM(2020) 441 final/2 – 2020/0111 (NLE)
	COM(2020) 442 final
	COM(2020) 443 final – 2018/0166 (APP)
	Euroopan komissio, 2.7.2020:
	COM(2020) 445 final – 2018/0135 (CNS)
	COM(2020) 446 final – 2020/0109 (APP)
	COM(2020) 456 final
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohta, 173 artiklan kolmas kohta, 182 artiklan 1 kohta, 188 artikla ja 304 artikla
Vastaava jaosto	talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus
Komitean työvaliokunnan päätös	9.6.2020
Hyväksyminen täysistunnossa	16.7.2020
Täysistunnon nro	553
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	206/4/5

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on tietoinen covid-19-pandemian vakavista taloudellisista ja sosiaalisista seurauksista kaikille jäsenvaltioille. Se kannattaa vakaasti komission ehdotusta Next Generation EU -välineestä, jolla on tarkoitus edistää nopeaa ja tehokasta elpymistä. Komissio on ottanut huomioon vuoden 2008 kriisin jälkeen toteutettujen toimenpiteiden aiheuttamat taloudelliset ja sosiaaliset epäsymmetriat ja ottanut toimiensa perustaksi kaikkien maiden välisen solidaarisuuden periaatteen, jonka ulkopuolelle ei jää mikään maa. Komissio palaa Euroopan unionin perusarvoihin, jotka on kirjattu perustamissopimukseen, jota sovelletaan horjumatta.

1.2 ETSK on hyvin tietoinen pandemian aiheuttamasta poikkeuksellisesta ja vakavasta taloudellisesta tilanteesta ja kannattaa toimenpiteitä, jotka on hyväksytty talouden suorituskykyyn kohdistuvien kielteisten vaikutusten lieventämiseksi. Vaikutukset ovat vaihdelleet: ennennäkemättömän kysyntähäiriön ja likviditeetin vähenemisen lisäksi myös toimitusketjuissa on ollut keskeytyksiä ja tarjontapuolella vakavia ongelmia, kun toimitusketjut ovat katkenneet ja monilla yrityksillä on ollut ongelmia muun muassa komponenttien, työvoiman ja raaka-aineiden saannissa, minkä vuoksi niiden on pitänyt lopettaa tuotantoprosessinsa. Tässä mielessä myös toimenpiteiden on oltava poikkeuksellisia, ja ETSK katsoo, että niiden tulee olla hyvin kattavia.

1.3 ETSK onkin tyytyväinen päätökseen antaa unionin käyttöön vankka rahoitusväline, jonka avulla kaikki jäsenvaltiot voivat nopeasti ja tehokkaasti elvyttää taloutta ja yhteiskuntaa. ETSK suhtautuu myönteisesti myös komission päätökseen perustaa erityinen elpymisrahasto unionin talouden elvyttämiseksi sekä sen maailmanlaajuisen kilpailuaseman ja sen sosiaalisten saavutusten vahvistamiseksi. Nämä saavutukset ovat leimallisia Euroopan unionille, ja niiden tulee myös pysyä keskeisenä tavoitteena.

1.4 ETSK suhtautuu erittäin myönteisesti komission kahteen tärkeimpään päätökseen. Ensimmäinen niistä on päätös ottaa käyttöön erityinen taloudellisen elpymisen väline osana monivuotista rahoituskehystä. Monivuotinen rahoituskehys on väline, jonka menettelysäännöt kaikki jäsenvaltiot ovat hyväksyneet ja joka on toiminut hyvin jo pitkään ja on näin ollen täysin toimiva. Toinen tärkeä päätös on hankkia yhteistä velkarahoitusta, joka maksetaan takaisin pitkän ajan kuluessa ja jolla vältetään se, että jäsenvaltioille aiheutuu lyhyellä aikavälillä suoraan poikkeuksellisen raskas taloudellinen taakka, kun ne kaikki kärsivät poikkeuksesta enemmän tai vähemmän pandemian kielteisistä taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista.

1.5 Tämän toisen päätöksen johdosta komissio on pyytänyt lupaa hyödyntää Euroopan unionin korkeaa luottoluokitusta rahoitusmarkkinoilla ottaakseen useissa erissä erittäin pitkäaikaisia yhteisiä eurooppalaisia lainoja, joiden korot ovat alaiset kaikille jäsenvaltioille. Taloudellisilla toimilla on voitava auttaa elvyttämään Euroopan taloutta mahdollisimman pian, palauttamaan luottamus ja rakentamaan unionia kestävämmäksi ja oikeudenmukaisemmaksi.

1.6 ETSK suhtautuu myönteisesti kahteen keskeiseen päätökseen, sillä kuten esitetyissä lainsäädäntöasiakirjoissa ja muissa kuin lainsäädäntöasiakirjoissa on toistuvasti todettu, jäsenvaltioiden taloudet eivät pysty enää selviytymään kriisin kielteisistä vaikutuksista yksinään, koska ne ovat kaikki erittäin riippuvaisia toisistaan, kun sisämarkkinoita on lujitettu monien vuosien ajan, millä on ollut EU:n perustajien ja perussopimusten tavoittelema myönteinen vaikutus.

1.7 Monivuotisen rahoituskehysten laajemmassa kontekstissa Next Generation EU -väline antaa kaikkiaan viitteen siitä, miten tulevaisuudessa voidaan hankkia ja käyttää EU:n yhteisiä rahoitusvaroja. Lisäksi 750 miljardin euron kokonaismäärä saattaa vaikuttaa valtavalla, mutta se ei missään tapauksessa ylitä EU:n taloudellisia resursseja (se on vain 4,1 prosenttia EU:n vuoden 2019 BKT:sta), ja se voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin vuoteen 2058 mennessä.

1.8 ETSK arvostaa innovatiivista ja omaperäistä tapaa, jolla Euroopan komissio pyrkii kasvattamaan EU:n fiskaalista perustaa 1,1 prosentista EU:n BKT:sta vastaavasti noin 1,7 prosenttiin tai jopa enemmänkin, jos se on tulevaisuudessa tarpeen. ETSK pitää tätä viitteenä siitä, miten tulevaisuudessa voidaan hankkia ja käyttää EU:n yhteisiä rahoitusvaroja uudella tavalla.

1.9 ETSK on erittäin tyytyväinen siihen, että ehdotettu uusi väline on tarkoitettu tiiviisti yhteen kelvolliseksi osoittautuneen EU-ohjausjakson kanssa, ja kannattaa ehdotusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi täsmennettävä tarpeensa kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa.

1.10 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen EU:n talousarviosta. Tarkoituksena on ottaa käyttöön uusia aitoja omia varoja, jotka perustuvat erilaisiin veroihin (EU:n päästökauppajärjestelmästä saatavat tulot, digitaalitalouden verottaminen, suuryritysten tulot). ETSK huomauttaa erityisesti, että valtavaa taloudellista tukea, jota EU:n jäsenvaltiot tarvitsevat talouskriisin voittamiseksi, olisi täydennettävä kunnianhimoisemmalla finanssipoliittisella uudistushankkeella – fiskaaliunionilla –, jonka tavoitteena on luoda tasapuolisen kilpailun ja solidaarisuuden periaatteisiin perustuva yhdenmukainen verojärjestelmä ja välttää EU-maissa esiintyviä vääristymiä ja syrjintää, jotka ovat johtaneet sekä jäsenvaltioiden että yksittäisten veronmaksajien opportunistiseen käyttäytymiseen ja heikentäneet sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä.

1.11 ETSK kehottaa Euroopan komissiota laatimaan EU:n omista rahoitusvaroista yhteisymmärrykseen perustuvan tausta-asiakirjan, jolla on vahva tuki. ETSK on tietoinen, että Next Generation EU -välineen takaisinmaksuun on varattu paljon aikaa, mutta katsoo, että omia varoja koskeva lopullinen ratkaisu on hyväksyttävä hyvissä ajoin ennen maksuajan päättymistä.

1.12 ETSK painottaa, että komission ehdottamat toimenpiteet olisi toteutettava mahdollisimman pian, sillä aikatekijä on tärkeä. Komitea kehottaaakin neuvostoa saavuttamaan viipymättä yhteisymmärryksen ja taivuttamaan suunnitelman taakse ne jäsenvaltiot, jotka ovat tällä hetkellä asettuneet vastustamaan yhtenäisyyden ja yhteenkuuluvuuden arvoon perustuvaa suunnitelmaa, ja muistuttamaan niitä siitä, että kaikki maat ovat poikkeuksesta taloudellisesti ja sosiaalisesti riippuvaisia toisistaan.

1.13 ETSK toteaa lopuksi, että kriisi on jälleen kerran lisännyt tarvetta nopeuttaa euroalueen uudistuksia ja poistaa rajoitukset, jotka edelleen estävät todellisen taloudellisen, sosiaalisen, finanssipoliittisen ja poliittisen yhdentymisen. ETSK korosti tätä seikkaa jo edellisen, vuonna 2008 puhjenneen finanssikriisin aikana.

2. Komission ehdotusten pääsisältö

2.1 Vastauksena covid-19-pandemiaan ja sen välittömiin taloudellisiin ja sosiaalisiin seurauksiin Euroopan komissio ehdotti 27. kesäkuuta 2020 väliaikaista 750 miljardin euron elpymisvälinettä – Next Generation EU –, jolla lisätään EU:n talousarvion rahoituskapasiteettia.

2.2 Elpymisväline on sisällytetty vahvistettuun monivuotiseen rahoituskehykseen 2021–2027, jotta voidaan ohjata investointeja nopeasti sinne, missä niitä tarvitaan eniten, sekä lujittaa sisämarkkinoita, tehostaa yhteistyötä terveydenhuollon ja kriisinhallinnan kaltaisilla aloilla ja varustaa unioni sellaisella pitkän aikavälin talousarviolla, jolla edistetään vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta ja luodaan oikeudenmukaisempi ja kestävämpi talous.

2.3 Elpymissuunnitelmassa on 440 miljardin euron avustusosuus, joka jaetaan talousarvion kaikkien otsakkeiden kesken. Takauksina myönnetään tämän lisäksi 60 miljardia euroa. Jäsenvaltioille myönnetään lainoina noin 250 miljardia euroa.

2.4 Ehdotettujen elvytystoimenpiteiden rahoittamiseksi komissio lainaa unionin puolesta enintään 750 miljardia euroa rahoitusmarkkinoilta vuosina 2021–2024 toteutettavia elvytystoimenpiteitä varten.

2.5 Tätä varten komissio käyttää liikkumavaraa eli pitkän aikavälin talousarvion omien varojen enimmäismäärän (enimmäismäärä, jonka unioni voi pyytää jäsenvaltioilta rahoitusvelvoitteidensa kattamiseksi) ja todellisten menojen enimmäismäärän (monivuotisen rahoituskehyksen maksumäärärahojen enimmäismäärä) välistä eroa.

2.6 Omien varojen enimmäismäärää korotetaan poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti 0,6 prosenttiyksikköä. Tämä lisäys tulee pysyvän omien varojen enimmäismäärän päälle. Kyseinen ehdotettu enimmäismäärä on 1,4 prosenttia EU:n bruttokansantulosta, ja siinä on otettu huomioon epävarma taloustilanne ja brexit. Ehdotetun 0,6 prosenttiyksikön korotuksen voimassaolo päättyy, kun kaikki varat on maksettu takaisin ja kaikki velat ovat lakanneet.

2.7 Koska EU:lla on takuuna talousarvion tarjoama lisäliikkumavara, se voi laskea liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja suhteellisen edullisin ehdoin verrattuna moniin yksittäisiin jäsenmaihiin. Näin hankittu rahoitus maksetaan takaisin EU:n tulevista talousarvioista. Ensimmäiset maksut suoritetaan vuoden 2027 jälkeen ja viimeiset viimeistään vuonna 2058. Lainojen takaisinmaksusta huolehtivat lainanottajina olevat jäsenmaat.

2.8 Koska lainaosuus on 250 miljardia euroa, EU:n on maksettava yhdessä takaisin 500 miljardia euroa omien varojen mekanismin kautta (EU olisi kuitenkin vastuussa myös jäsenvaltioiden laiminlyömistä lainojen takaisinmaksuista jäljelle jäävän 250 miljardin euron osalta).

2.9 Jotta hankitun markkinarahoituksen takaisinmaksua voitaisiin helpottaa ja kansallisiin talousarvioihin kohdistuvaa painetta edelleen vähentää, komissio ehdottaa rahoituskauden 2021–2027 myöhemmässä vaiheessa uusia omia varoja jo ehdotettujen omien varojen lajien lisäksi. Uusien omien varojen olisi liityttävä tiiviisti EU:n painopisteisiin (ilmastonmuutos, kiertotalous ja oikeudenmukainen verotus).

2.10 Elpymispakettiin sisältyvien määrärahojen käyttö perustuu kolmeen pilariin.

2.10.1 PILARI 1 – Tuki jäsenmaille kriisistä toipumiseen, sen aiheuttamien vahinkojen korjaamiseen ja siitä selviämiseen entistä vahvempina. Siihen sisältyy monenlaisia välineitä, joilla tuetaan investointeja ja uudistuksia jäsenmaissa. Välineet keskitetään sinne, missä kriisin vaikutukset ovat suurimmat ja selviytymiskykyä on parannettava eniten:

- uusi elpymis- ja palautumistukiväline, jonka 560 miljardin euron määrärahoilla tuetaan elpymistä ja selviytymiskykyä parantavia investointeja ja uudistuksia
- REACT-EU-aloite, josta tarjotaan 55 miljardin euron lisärahoitusta koheesiopolitiikan alalla vuoteen 2022 mennessä
- muutokset Euroopan sosiaalirahasto plussan varoihin
- ehdotus kasvattaa oikeudenmukaisen siirtymän rahaston määrärahoja 40 miljardiin euroon
- ehdotus kasvattaa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston määrärahoja 15 miljardilla.

2.10.2 PILARI 2 – Talouden ja yksityisten investointien käynnistäminen kriisin jälkeen:

- Uudessa vakavaraisuustukivälineessä hyödynnetään EU:n talousarviotakuuta yksityisten varojen liikkeelle saamiseksi, jotta voidaan kiireellisesti tukea elinkelpoisten eurooppalaisten yritysten pääomatarpeita kaikilla talouden aloilla.
- Vahvistetaan InvestEU-ohjelmaa, joka soveltuu ainutlaatuisella tavalla investointien liikkeelle saamiseen ja unionin politiikkojen tukemiseen elpymisen aikana muun muassa kestävän infrastruktuurin, innovoinnin ja digitalisaation alalla.
- Komissio ehdottaa, että InvestEU-ohjelman puitteissa otetaan käyttöön strategisten investointien väline, jonka avulla parannetaan Euroopan häiriönsietokykyä lisäämällä elintärkeiden tarjontaketjujen strategista riippumattomuutta Euroopan tasolla.

2.10.3 PILARI 3 – Kriisistä saatujen kokemusten hyödyntäminen ja Euroopan strategiaan haasteisiin vastaaminen:

- uusi terveysohjelma EU4Health, jonka 9,4 miljardin euron rahoituksella varmistetaan, että unionilla on kriittiset valmiudet reagoida tuleviin kriiseihin nopeasti ja asianmukaisesti
- 2 miljardin lisäys rescEU:n eli unionin pelastuspalvelumekanismin määrärahoihin
- Horisontti Eurooppa -puiteohjelman määrärahojen kasvattaminen 94,4 miljardiin euroon
- naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen määrärahojen kasvattaminen 86 miljardiin euroon uuden ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kautta sekä 1 miljardin euron lisämäärärahat Euroopan kestävän kehityksen rahastolle
- 5 miljardin euron lisäys humanitaarisen avun välineeseen.

2.11 Next Generation EU -välineestä rahoitettavien lisäysten ohella komissio ehdottaa, että lujitetaan muita ohjelmia, jotta ne voivat toimia täysipainoisesti unionin selviytymiskyvyn parantamiseksi ja pandemian ja sen seurausten mukanaan tuomien haasteiden ratkaisemiseksi:

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma; Verkkojen Eurooppa -väline; sisämarkkinaohjelma sekä verotuksen alan ja tullialan yhteistyöohjelmat; Erasmus+-ohjelma; Luova Eurooppa -ohjelma; yhteinen maatalouspolitiikka ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto; turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto ja yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahasto; sisäisen turvallisuuden rahasto; liittymistä edeltävä unionin tuki.

2.12 Elpymisrahasto sisältyy EU:n talousarvion rakenteeseen. Tämän vuoksi maksaminen edellyttää ohjelmasuunnittelua ja on yhteydessä EU-ohjausjaksoon (ja siten makrotaloudellisiin ehtoihin). Sillä on myös yhteys Euroopan komission talousarvion hallinta- ja valvontajärjestelmään, ja se on Euroopan parlamentin suorittaman talousarvion valvonnan alaista.

2.13 Jotta toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa myös siirtymäkaudella ennen muutetun omia varoja koskevan päätöksen ratifiointia ja tarjota työntekijöille, yrityksille ja jäsenmaille niiden kipeästi tarvitsemaa rahoitusta jo vuonna 2020, komissio ehdottaa myös nykyisen vuodet 2014–2020 kattavan rahoituskehyksen mukauttamista, jotta menoja voidaan kasvattaa jo vuonna 2020.

2.14 EU:n kasvustrategian muodostava Euroopan vihreän kehityksen ohjelma – mukaan luettuna tammikuussa ehdotettu oikeudenmukaisen siirtymän rahasto – ja unionin digitaali- ja teollisuusstrategiat ovat keskeisen tärkeitä EU:n kestävän elpymisen kannalta. Vihreä siirtymä ja digitaalinen muutos ovat myös komission esittämien ehdotusten keskiössä, sillä ne ovat kriittisen tärkeitä taloutemme uudelleen käynnistämiseksi ja tulevaisuuden valmistelemiseksi seuraavaa sukupolvea varten. Niitä tukevat investoinnit ja uudistukset on sen vuoksi sisällytettävä kaikkiin kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin.

2.15 Komissio ehdotti toukokuussa 2018, että kaikki tulopuolen korjaukset (hyvitykset) poistetaan. Covid-19-pandemian taloudellisten vaikutusten valossa komissio katsoo nyt kuitenkin, että maksualennusten asteittainen poistaminen saattaisi lisätä suhteettomasti tiettyjen jäsenmaiden maksuosuuksia seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Tämän välttämiseksi komissio ehdottaa, että nykyiset alennukset poistettaisiin vaiheittain huomattavasti pidemmällä aikavälillä.

2.16 Komission ehdotus asetukseksi EU:n talousarvion suojaamisesta oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviltä yleisiltä puutteilta on myös edelleen keskeinen tekijä elpymispaketissa.

3. Yleistä

3.1 Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen esitteli 27. toukokuuta 2020 Euroopan parlamentille elpymissuunnitelman. ETSK antaa erityisesti arvoa syvälle käyville ja vahvoille perusteille, jotka johtivat Next Generation EU -välineen luomiseen, ja on samaa mieltä niistä. Tämä väline on oikeudenmukainen sukupolvien välinen sopimus, joka lujittaa Euroopan unionia ja tekee siitä tulevaisuuteen suuntautuvan. Se tarjoaa asianmukaiset keinot, jotta unionista voi tulla vahvempi ja yhtenäisempi niin, että tulevat sukupolvet voivat hyötyä siitä sen sijaan, että joutuisivat vain kantamaan nyt syntyvän hyvin pitkäaikaisen velan aiheuttaman taakan.

3.2 ETSK katsoo, että ehdotus on poikkeuksellinen, ellei peräti vallankumouksellinen, seuraavista syistä:

- EU:n talousarviomäärärahoihin sisältyy ensimmäistä kertaa implisiittistä velkaa, joka on maksettava takaisin seuraavien 30 vuoden aikana.
- Varoja lainataan ensimmäistä kertaa rahoitusmarkkinoilta, ja ratkaisua testataan markkinoilla. Tänä aikana EU on kokonaisuutena takaajana koko summalle.
- Ratkaisu saattaa johtaa tulevaisuudessa EU:n omien varojen lisäämiseen ja vastaavasti sen suoran riippuvuuden vähenemiseen jäsenvaltioiden maksuosuuksista.
- Se myös kasvattaisi unionin rahoituspohjaa nykyisestä 1,1 prosentista EU:n BKT:sta vastaavasti noin 1,7 prosenttiin.
- Ratkaisu tukee vahvasti paitsi niitä, joihin pandemia vaikuttaa suoraan, myös niitä, jotka tarvitsevat apua rakenneuudistuksissaan.
- Ehdotus perustuu pitkälti rahoitusvälineiden käyttöön, jolla varmistetaan varojen tehokkaampi uudelleenjakoon.

3.3 Tässä vaiheessa on vältettävä vastavuoroisia kielteisiä vaikutuksia osoittamalla solidaarisuutta pandemiasta eniten kärsiviä maita kohtaan ja/tai niitä maita kohtaan, joiden talous on heikentynyt euroalueen nykyisen epätasapainon ja rajoitusten vuoksi.

3.4 ETSK suhtautuu myönteisesti ilmoitukseen Next Generation EU -välineestä sekä muutetussa ehdotuksessa vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä esitetyille ehdotukselle kasvattaa EU:n fiskaalista (talousarvio)perustaa ja mukauttaa se nykyisiin kiireellisiin tarpeisiin. Ehdotetut finanssipoliittiset toimet täydentävät myös niitä toimia, joita on jo toteutettu raha- ja rakennepoliittikan sekä sääntelyn puitteissa.

3.5 ETSK on useissa aiemmissa lausunnoissaan ja erityisesti vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä vuonna 2018 antamassaan lausunnossa kehottanut luomaan vahvan EU:n talousarvion ja antamaan EU:lle riittävät taloudelliset resurssit, jotta se voi toteuttaa poliittiset tavoitteensa uskottavalla tavalla⁽¹⁾.

3.6 ETSK ja Euroopan parlamentti ovat jo pitkään vaatineet EU:n talousarvion rahoitukseen riittävän suurta määrää itsenäisiä, avoimia ja oikeudenmukaisia omia varoja ja luopumista BKT-perusteisten maksuosuuksien hallitsevasta asemasta. ETSK kannattaa Mario Montin johtaman omia varoja käsittelevän korkean tason työryhmän havaintoja⁽²⁾. Tulonkeruumenetelmien olisi täydennettävä ja tuettava EU:n poliittisia tavoitteita. ETSK suhtautuukin myönteisesti komission ehdotukseen aitojen omien varojen lisäämisestä⁽³⁾.

⁽¹⁾ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 106, EUVL C 81, 2.3.2018, s. 131, EUVL C 75, 10.3.2017, s. 63 ja EUVL C 34, 2.2.2017, s. 1

⁽²⁾ FUTURE FINANCING OF THE EU: Final report and recommendations of the High-Level Group on Own Resources, joulukuu 2016 https://ec.europa.eu/budget/mff/hlgor/library/reports-communication/hlgor-report_20170104.pdf

⁽³⁾ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 106 ja EUVL C 81, 2.3.2018, s. 131

3.7 ETSK kehottaa Euroopan komissiota laatimaan omia rahoitusvaroja koskevan tausta-asiakirjan ja toteutettavuustestin. ETSK ymmärtää, että lopullisen ratkaisun hyväksyminen vie aikaa. Olisi kuitenkin erittäin hyödyllistä poistaa nykyinen epävarmuus siitä, miten EU:n talousarvio rahoitetaan. Ilman ratkaisua koko konsepti on hyvin haavoittuva.

3.8 ETSK panee merkille komission elpymissuunnitelman yhteydessä tekemän ehdotuksen luopua tiettyjen nettomaksajajäsenvaltioiden nykyisistä maksuosuusalennuksista pidemmän ajan kuluessa kuin vuonna 2018 ehdotettiin. ETSK pitää kuitenkin kiinni kannastaan, jonka se on esittänyt viimeaikaisissa lausunnoissaan, ja kehottaa lopettamaan viime kädessä kaikki maksuosuusalennukset ⁽⁴⁾.

3.9 Koska Next Generation EU on sisällytetty EU:n talousarvioon, se on yhteydessä EU-ohjausjaksoon – ehdollisuuden osalta – ja komission hallinto- ja valvontajärjestelmään, joka on myös Euroopan parlamentin valvonnassa. ETSK huomauttaa, että mahdolliset ristiriidat jäsenvaltioiden ja komission tai komission ja Euroopan parlamentin välillä saattaisivat viivästyttää merkittävästi varojen maksamista.

3.10 ETSK katsoo, että jäsenvaltioiden on parannettava huomattavasti ohjelmointivalmiuksiaan, jos uuden rahoituskehyksen kolmen ensimmäisen vuoden aikana aiotaan pystyä jakamaan 165 miljardia euroa lisää varoja ja käyttämään ne tehokkaasti. Komitea suosittaa myös, että komissio harkitsee sääntöjen joustavoittamista, jotta jäsenvaltioita voidaan tukea tarvittavassa täydentävässä ohjelmasuunnittelussa.

3.11 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin tärkeimpien poliittisten ryhmien puheenjohtajien lähettämään kirjeeseen, jossa kannustetaan Eurooppa-neuvostoa ja neuvostoa saavuttamaan nopeasti sopimus komission ehdotuksen pohjalta. ETSK yhtyy myös Euroopan parlamentin 15. toukokuuta 2020 antamaan päätöslauselmaan ⁽⁵⁾, jossa parlamentti kannattaa 2 biljoonan euron elvytyspakettia covid-19:n seurausten torjumiseksi.

3.12 ETSK toteaa, että pakettia, johon sisältyy elpymisvälineen perustaminen ja monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 räätälöiminen covid-19:n jälkeisen ajan tarpeisiin, voidaan pitää paitsi poikkeuksellisenä myös tarpeellisenä ja kiireellisenä. EU:n finanssipolitiikka ei nykytilanteessa olisi yksinkertaisesti riittävän joustavaa, eikä sillä pystyttäisi tukemaan toimia, jotka voisivat auttaa tuntuvalta tavalla kriisitilanteen ratkaisemisessa.

3.13 ETSK ymmärtää myös, että ehdotus on paras mahdollinen nykyisessä poliittisessä tilanteessa.

4. Erityistä

4.1 ETSK arvostaa suuresti sitä, että elpymis- ja palautumistukivälineessä ehdotetaan yhteyttä EU-ohjausjaksoon sekä elpymis- ja palautumissuunnitelmiin, jotka voivat toimia perustana ja vertailuarvona rahoitusta varten.

4.2 REACT-EU-aloitteen osalta ETSK suhtautuu myönteisesti paitsi koheesiopolitiikan perustan melko tuntuvaan vahvistamiseen myös poikkeuksellisiin joustosääntöihin, joiden tarkoituksena on antaa merkittävää tukea avun tarpeessa oleville alueille ja kiireellisille painopisteille.

4.3 ETSK kannattaa myös vakaasti oikeudenmukaisen siirtymän rahaston määrärahojen huomattavaa lisäämistä ja ehdotettuja toimia oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin muissa pilareissa. Suunnitellulla järjestelmällä voidaan nyt helpommin ja tehokkaammin tukea rakenteellista siirtymää kohti uutta ja monipuolisempaa taloudellista toimintaa, jolla on ratkaiseva rooli EU:n vihreän kehityksen ohjelmassa.

4.4 Jotta voidaan päästä takaisin kriisiä edeltäneeseen taloustilanteeseen, on erittäin tärkeää luoda suotuisat olosuhteet yksityisille investoinneille. ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen perustaa vakavaraisuustukiväline, jonka tulisi auttaa pandemiasta kärsiviä yrityksiä.

⁽⁴⁾ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 106

⁽⁵⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0124_FI.html

4.5 ETSK on tyytyväinen Next Generation EU -välineen toisen pilarin sisältöön: siinä keskitytään investointitoiminnan elvyttämiseen, jota tuetaan innovatiivisilla rahoitusvälineillä.

4.6 ETSK suhtautuu myönteisesti Next Generation EU -välineen kolmanteen pilariin, jossa käsitellään kysymyksiä, jotka tähän mennessä ovat olleet pääasiassa jäsenvaltioiden vastuulla.

4.7 ETSK pitää Next Generation EU -välineen rakennetta tasapainoisena ja katsoo, että se vastaa tarpeisiin, joihin on vastattava EU:n yhteisillä resursseilla kuitenkin niin, että noudatetaan toissijaisuusperiaatetta.

Bryssel 16. heinäkuuta 2020.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER
